

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

i-Bezpečná škola

reg. číslo: CZ.1.07/1.3.50/01.0014

Metodický materiál

Rizika sociálních sítí a co by děti měly vědět

Tento projekt je prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost financován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR.

Teoretický popis problematiky

Sociální síť (ve skutečnosti **společenské sítě**, anglické „social network“ znamená „společenská“) si podmanily svět a využívá je prakticky polovina světové populace. Největší sociální síť na světě je Facebook (www.facebook.com) s více než 1,2 mld. uživatelů celosvětově a více než 4 miliony uživatelů v České republice (více než polovina české internetové populace).

Vedle Facebooku existují **další sociální síť** – Google+, Twitter, LinkedIn, Instagram, Pinterest coby nejznámější zahraniční, Spolužáci.cz, Lidé.cz a Libimseti.cz coby nejznámější a největší české. Facebook je největší, nejrozšířenější a používají ho prakticky všechny děti. Počínaje šestou třídou najdete ve třídě výjimečně pouze několik dětí, které ho nepoužívají.

Sociální síť se ničím neliší od Internetu jako takového. Jde vždy o **veřejný prostor** – znamená to, že cokoli na sociální síť (internet) umístíte, umístujete do veřejného prostoru a může to vidět kdokoli. Jakékoli přísliby „ochrany soukromí“ neexistují – k „neveřejným“ zveřejněným informacím se vždy mohou dostat hackeři, útočníci, malware (škodlivé software), kdokoli kdo se náhodou dostal k počítači s uživatelem přihlášeným na Facebook. Prakticky kterékoliv heslo je možné „rozlousknout“ a u dětí (obzvláště u nich) platí, že používají hesla nedostatečná, sdílejí je s dalšími lidmi.

Sociální síť (a zejména Facebook) bohužel **vzbuzují v uživatelích falešné zdání bezpečí a soukromí**. Historie Facebooku je plná příkladů selhání Facebooku v otázce ochrany soukromí uživatelů vlivem chyb programátorů, bezpečnostních chyb, ale i postupné rušení původních omezení. To co Facebook ještě před pár lety považoval za „soukromé“ je dnes chápáno jako „veřejné“. A postupem času se stává běžně, že doposud soukromé informace Facebook promění na veřejně viditelné.

Facebook (a sociální sítě) mohou být **prospěšnou pomůckou**, za předpokladu, že jsou používány správně a k prospěšným účelům. Platí zde ale, že se „dobrý sluha, může proměnit ve zlého pána“. Hrozby pro soukromí jsou velké a zejména děti a mládež neumí dostatečně rozpoznat, kde začíná hranice „nezveřejňovat“.

Značnou nevýhodou je fakt, že starší generace **neumějí Facebook používat**, obávají se ho, vyhýbají se mu. A nevědí tedy, jakým způsobem funguje, nemohou dětem a mládeži poradit, nevědí jak reagovat, čeho si všimnout. V praxi to zpravidla znamená i to, že **rodiče** dnešních dětí Facebook nepoužívají, nebo ho neumějí používat. Stejně tak jako řada učitelů.

Rodiče mohou být se svými dětmi „přáteli“ na Facebooku a ve většině případů tomu tak je. V některých případech rodiče vlastní i přihlašovací údaje svých dětí a mohou tak skutečně vidět, co jejich děti na Facebooku dělají. Pokud heslo nevlastní, děti mohou před rodiči úspěšně skrývat, co dělají (volbou toho co jim povolí vidět). Vždy platí, že nejlepší cesta je důvěra mezi rodiči a dětmi, taková, která rodičům umožní „kontrolovat“ profily dětí v jejich přítomnost, nejlépe na základě požadavku dětí samotných.

Zásadním nedostatkem Facebooku (a všech **zahraničních** sociálních sítí) je skutečnost, že jsou provozovány zahraniční společnostmi, která zpravidla nemá žádnou funkční uživatelskou podporu. V případě Facebooku neexistují mailové adresy ani telefony. Případné stížnost v závažných případech (například šikana) jsou řešeny formuláři s mizernou (spíše žádnou) odezvou. A pro řešení těchto

skutečně závažných případů je nutné hledat pomoci jinde – zpravidla tam, kde se jim podařilo vytvořit kontakt na evropské ústředí Facebooku.

Pomoc s problémy na Facebooku mohou děti a mládež hledat pouze u rodičů, pokud se týká problém školy, měly by ho oznámit a řešit i se školou. Pokud je potřeba zásahu, zejména v případě šikany či něčeho vážnějšího, je možné se obracet na Horkou linku (www.ohlaste.horkalinka.cz) nebo na Linku bezpečí (www.linkabezpeci.cz, 116 111).

Dnešní děti a mládež jsou s počítači a mobilními telefony spojeni nebyvalou měrou – pokud se budete ptát co dnes děti a mládež **čtou**, tak na prvním místě jsou textové zprávy. Následují magazíny, e-mailů a sociální sítě.

Vedle mobilních telefonů výrazně stoupá rozšíření tabletů, ty se v budoucnu stanou jedním z nejčastějších míst, kde dospělí i děti budou používat sociální sítě. V řadě případů jsou tato zařízení vybavena fotoaparáty a velmi snadným způsobem, jak cokoliv vyfotit a okamžitě umístit na internet (na sociální síť).

Z uvedeného také plyne, že děti a mládež mohou Facebook využívat **velmi intenzivně**. V rozsahu od několika desítek minut až několik hodin **denně**. Není výjimkou, že na něm tráví až šest hodin denně, prakticky veškerý volný čas. A zejména veškerý čas, který tráví u počítače. Pokud mají mobilní telefon s internetovým připojením, budou používat Facebook i zde.

Využívání internetu, počítačů a sociálních sítí může v řadě případů u dětí a mládeže přerůst v **závislost**. Pokud někdo na Facebooku tráví šest a více hodin denně, lze již hovořit o problému.

Ve většině případů dnešní děti a mládež **ví, co špatného je může na Internetu či Facebooku potkat**, ale platí, že to sice ví, ale velmi málokdy se tím řídí. Nechovají se bezpečně, nemyslí na rizika, nepředcházejí rizikům.

Jakékoliv zahraniční internetové služby (a Facebook zejména) jsou omezeny věkem uživatelů – je možné je používat pouze od 13 let výše. Případné souhlasy rodičů, které by i v těchto případech byly nutné (a vhodné), neexistují. Na Facebooku jsou však běžně děti už od devíti let, často profily ještě mladším dětem zakládají nezodpovědní rodiče.

Děti a mládež na Facebooku bezhlavě „lajkuje“ (dává Líbí se mi, stává se fanoušky) cokoliv, účastní se čehokoliv, schvaluje jakékoliv aplikace, kliká na jakékoliv odkazy. Nezkušený dospělý uživatelé se ale v tomto ohledu liší jenom minimálně. Všichni jsou výrazně ohroženi ztrátou soukromí, sociálním inženýrstvím, phishingem (rybařením), spamem, viry, malware, hackery, ztrátou identit, vydíráním, kyberšikanou i organizovaným zločinem.

Děti a mládež neumí na internetu a sociálních sítích rozeznat podvodníky, zejména nedokáží rozpoznat, zda se někdo nevydává za někoho jiného. Už v minulosti se české sociální sítě běžně setkávaly s organizovanou kriminalitou až po producenty dětské pornografie. Existuje zde samozřejmě jasné riziko výskytu pedofilů, zejména pokud děti nikdo nenaučí správně „chránit“ vlastní profily.

Ve většině případů platí, že se děti a mládež ochotně „stávají přáteli“ na sociálních sítích prakticky s kýmkoliv, kdo o to požádá. Jakkoliv v reálném světě učíme děti, že „nemají věřit cizím lidem na

ulici“, tato důležitá součást výchovy u sociálních sítí zcela chybí. Podle průzkumů z loňského roku platí, že až 67,5 % dětí je ochotno sdílet své osobní údaje s lidmi, které znají pouze z virtuální komunikace.

Pro bezpečné používání sociální sítí (a internetu vůbec) je nutné, aby k tomu používané nástroje měly odpovídající ochranné prostředky – antivirový software, anti-malware, nástroje pro blokování přístupu na nevhodné stránky, možnost monitorovat, co děti dělají na internetu. Je nutné používat kvalitní hesla, často je měnit a mít správně nastavené vlastnosti účtů na sociálních sítích. Neplatí to navíc už jenom pro počítače (a to jak doma, tak ve škole), ale nově i pro mobilní telefony a tablety.

Málokdo (a děti a mládež už vůbec) si uvědomuje, že sociální sítě si pamatují nahrané informace prakticky věčně. Pokud tedy bude ještě za deset či dvacet let existovat Facebook, bude si kdokoliv moci přečíst cokoli z minulosti staré dvacet let. Jaké to může mít důsledky pro soukromí, důvěryhodnost či cokoli dalšího je zatím nejasné. Pro děti je charakteristické, že na své profily na sociálních sítích píší a nahrávají prakticky cokoli. Včetně zcela nevhodných fotografií či informací.

Chování a používání sociálních sítí a internetu může mít i **právní** důsledky. Jak děti a mládež, tak učitelé, mohou porušovat školní řády, zasahovat do soukromí dalších lidí, porušovat zákony. Jak už bylo zmíněno, jakkoliv je „profil“ na Facebooku „soukromý“, nikdy tomu tak nebude – vždy ho vidí další lidé (zejména „přátele“, které daný uživatel má).

Šikana, ze které se v letech minulých stala kyberšikana, se dnes přestěhovala také na internet a sociální sítě. Snadnost zveřejňování čehokoliv, zejména fotografií, znamená, že šikanovat lze nebývale rychle, efektivně a v podstatně větším rozsahu a měřítku. Stále platí, že téměř polovina českých dětí je vystavena některé z forem kyberšikany. Přímou na Facebooku se s šikanou setkala 30 % dětí.

Na Facebook nepatří řada údajů a informací – v žádném případě osobní údaje, lechtivé a osobní fotografie, cokoli čeho by bylo možné o chvíli později litovat. Z konkrétních údajů by se na Facebooku nemělo objevit telefonní číslo, adresa bydliště, vlastní používaná e-mailová adresa, adresy pro Skype, ICQ či další komunikační prostředky, heslo k účtu, PIN k telefonu ani platební kartě.

Na Facebooku je dobré dodržovat některé zásady bezpečnosti – neklikat na odkazy, které právě někdo poslal v chatu a které vypadají podezřele, používat podivné aplikace slibující nespílitelné, komukoli cizímu dávat heslo pro přístup na Facebook, přidávat si mezi přátele cizí lidi, psát či chatovat si s cizími lidmi.

Vždy platí, že pokud jsou děti **patříčně postrašeny**, podaří se přispět k tomu, že se budou chovat bezpečněji. Je důležité omezit dobu, kterou tráví u počítače. Všimnout si samozřejmě toho, co na počítači dělají. Ukazovat jim příklady toho, jak vypadají podvodné účty, škodlivé aplikace, spam, snaha o získání osobních údajů, podvodné maily, počítačové viry šířené v chatu. Velmi výrazně je nutné je varovat před neznámými lidmi na Internetu a jasně jim ukázat, že jakékoliv setkání se s takovýmto neznámým člověkem je cesta, jak se dostat do rukou úchylnů či pedofilů. Jasně je naučit, že nikdy nebudou nikomu dávat své heslo, ani ho psát kamkoliv na internetu jinam, než přímo a jenom na Facebook.

Co by děti měly vědět

Na českém Facebooku je přes 4 miliony uživatelů. Znamená to, že ho používá více než polovina české internetové populace (tedy lidí, kteří v ČR používají internet) – těch je přes 7 milionů.

Na světě je sedm miliard lidí, z nich Internet používá jenom třetina, zhruba 2.3 miliardy. Na Facebooku je celosvětově 1,2 mld. uživatelů, prakticky tedy třetina lidí na Zemi používá Facebook.

Podle údajů ze zahraničí je na Facebooku 38 % dětí, kterým je méně než 13 let. Přitom používat Facebook je možné právě až od 13 let. Co je ale ještě horší, až čtyřem dětem za sta na Facebooku je méně než šest let.

Dětí mezi 13 až 16 roky je na Facebooku 80 procent. Což znamená, že z deseti dětí pouze dvě používají Facebook.

Na Facebooku byste si mezi „přátele“ měli přidávat opravdu pouze lidi, které znáte. Rozhodně ne cizí lidi, protože mezi nimi se mohou skrývat úchylové, pedofilové, zloději.

Rodiče si mezi přátele přidat určitě můžete a je dobré je tam mít. Samozřejmě za předpokladu, že mají Facebook. Hodně častý důvod, proč děti nemají rodiče mezi přáteli, je, že jejich rodiče Facebook nemají nebo ho neumí používat. Přitom rodiče jsou ti nejbližší - ti, kdo mohou nejvíce pomoci v případě jakýchkoliv problémů.

Justin Bieber má na Facebooku přes 45 milionů fanoušků, Simpsonovi skoro 55 milionů, Harry Potter 50 milionů a Cristiano Ronaldo 48 milionů. Facebook a sociální sítě dokáží být perfektní pomocníci, ale mohou také škodit. Být fanouškem značek, firem a osobností je dobrý způsob využití Facebooku, je tak možné získat spoustu informací o oblíbených věcech i lidech.

Sims Social (verze Sims pro Facebook) hraje na Facebooku pár desítek milionů lidí, stejně tak jako další hry, např. FarmVille či CityVille. Stejně jako u stránek s fanoušky i u her platí, že mohou být zábavné, ale také mohou škodit. Prostřednictvím her je možné se dostat k osobním údajům hráčů i jejich přátel.

Na Facebooku a internetu je velmi důležité vědět, že tam **neexistuje soukromí**. Cokoliv „povésíte“ či nahrajete na internet je umístěno do veřejného prostoru. Je to totéž, jako když byste něco důvěrného vytiskli a pověsili na vchodové dveře do školy. Během pár sekund by o tom věděla celá škola. Na Facebooku je to stejné. Sice to vytisknuté zavřete do obálky, zalepíte ji a na ní napíšete „pouze pro mé přátele“, ale nic to neznamena. Obálku kdokoliv může rozlepit a vše říct a rozdat dalším lidem.

Na Facebooku a internetu musíte nedůvěřovat cizím lidem. Nedávat se s nimi do rozhovoru, neříkat jim o sobě žádné informace, nedávat si je do přátel, ale hlavně s nimi nikam nechodit. Je to stejné, jako byste to neudělali se zcela cizím člověkem na ulici.

Soukromí je potřeba chránit. Pečlivě, vždy a neustále. Facebook ani internet soukromí neumožňují, jakkoliv se vám to bude Facebook snažit tvrdit, jsou to jenom sliby.

Proto je potřeba na Facebook nedávat žádné informace, fotky a videa, která prozrazují něco soukromého, důvěrného. A to, co tam dáváte, je potřeba dávat na profil, který je správně nastavený. Nastavený tak, aby to, co tam dáváte, skutečně mohli vidět jenom lidé, které si přidáte mezi přátele.

Rodiče mezi přátele určitě patří. Učitelé mezi přátele patří, pouze pokud k tomu dotyčný učitel dá souhlas. Nikdy nikoho nemůžete nutit, aby si vás přidal mezi přátele.

Na Facebooku velmi snadno chytíte virus nebo vám hacker vnikne do počítače. Je potřeba mít antivirové programy, používat kvalitní, složitá hesla, nezapomínat si hesla pravidelně měnit, nepoužívat stejné heslo na více místech na internetu. A také nikdy své heslo nikomu neříkat.

Facebook si i za deset let bude pamatovat, co jste tam nahráli. Dokonce si bude pamatovat i to, co si ani vy nepamatujete. Cokoliv na Facebooku děláte, se automaticky dostává k vašim přátelům. Třeba i to, že jste si zkoušeli nahrát novou profilovou fotografii a nedařilo se vám to.

Co nejvíce hrozí na Facebooku? Úchylové a pedofilové, ztráta soukromí, cizí lidé s cílem škodit a ublížit, kyberšikana, krádeže identit. A může vám hrozit i závislost na Facebooku. Pedofilové se na Facebooku běžně vydávají za mladá děvčata, snadno tak získávají přátelství dětí.

Kdo vám může nejlépe pomoci, pokud na Facebooku narazíte na problém? Především rodiče nebo někdo jiný z rodiny - dospělý a zkušený. Může pomoci škola. A také Horká Linka nebo Linka bezpečí. Pamatuje si, že Facebook v žádném případě nepomůže. Neumí česky, nedá se jim telefonovat ani poslat e-mail, nezajímá je to.

Špatným chováním na Facebooku můžete porušit nejenom školní řád, ale i zákony. Pamatuje si, že je nutné se chovat slušně, neporušovat práva dalších lidí, nepomlouvat, nevyjadřovat se sprostě, nešikanovat, nespamovat, neobtěžovat. Pokud už nebudete porušovat zákon, může se vám velmi rychle stát, že přijdete o svůj účet na Facebooku.

Pokud se na Facebooku setkáte s kyberšikanou, vyhledejte pomoc. Rodiče, škola, starší lidé, Horká Linka nebo Linka bezpečí. Šikanu ani kyberšikanu nejde snadno řešit vlastními silami.

Čím více informací o vás nahrajete na Facebook, tím nebezpečnější to může být. Můžete přivést zloděje k vám domů, můžete někomu umožnit se za vás vydávat, někdo může tyto informace zneužít k tomu, aby vás zesměšňoval, ponižoval, šikanoval, urážel či vydíral.

Na Facebook nepatří osobní údaje, osobní či lechtivé fotografie. Nepatří tam ani vaše telefonní číslo, adresa bydliště, používaný e-mail, adresa Skype, PIN telefonu či PIN platební karty.

Na Facebooku neklikejte na podivné odkazy, nepoužívejte podivné aplikace, nikomu nedávejte vaše heslo, nedávejte si do přátel cizí lidi, nechatujte s nimi.

Vzorové lekce pro žáky

pracovní listy

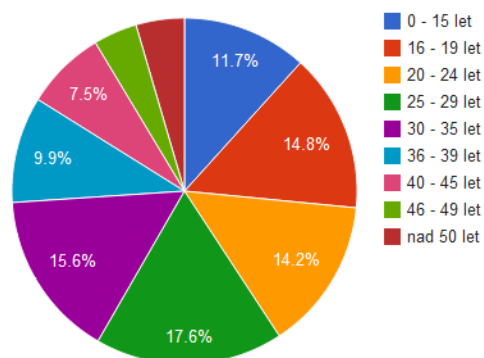
Pracovní list č. 1

Sociální sítě dnes používá více než polovina české internetové populace, celosvětově to bude brzy také polovina internetové populace. Dokážete si vůbec představit, kolik lidí to je? Jak důležité a používané jsou dnes sociální sítě? A víte vůbec, jaké sociální sítě dnes ještě existují?

OTÁZKY	ODPOVĚDI
Kolik lidí je na Zemi	7 miliard
Kolik lidí na Zemi používá Internet?	2.3 miliardy
Kolik lidí z nich používá Facebook?	1.2 miliardy
Kolik lidí žije v České republice	10 milionů
Kolik lidí z ČR má Internet?	Přes 7 milionů lidí
Kolik lidí z ČR používá Facebook?	Více než polovina, 4.2 milionu
Jaké sociální sítě znáte, používáte?	Facebook, Twitter, Google+, LinkedIn, Lidé.cz, Spolužáci.cz, Libimseti.cz

Nejpoužívanější sociální sítí je Facebook, 1.2 miliardy uživatelů je více než čtyřikrát tolik, než mají další nejpoužívanější sítě (Google+, Twitter). Věděli jste, že na Facebook je nejvíce uživatelů ve věku do 29 let (prakticky dvě třetiny)? A že skoro tři čtvrtiny uživatelů Facebooku jsou ve věku do 35 let?

Věděli jste, že Facebook je možné používat až od třinácti let? A že je na něm množství mladších dětí, které by tam ale měly být hlavně pod dohledem rodičů?

OTÁZKY	ODPOVĚDI či POZNÁMKY
Kdo používá Facebook?	<i>Zjistěte kdo ze třídy Facebook nepoužívá, bude to pouze pár dětí, využijte je pro následující otázku. Můžete se i zeptat, jestli používají jiné sociální sítě.</i>
Proč ho nepoužíváte?	<i>Nejčastější odpovědi jsou typu „nebaví mě to“, „nemám doma internet“, „rodiče mi to zakázali“. Využijte je k tomu, že připomenete, že používání Facebooku není povinnost.</i>
Vy ostatní, proč jste ho začali používat?	<i>Odpovědi budou různorodé, ale můžete je využít k zdůraznění užitečných vlastností – kontakty se spolužáky, domlouvání schůzek, řešení úkolů ze školy, nalezení ztracených kamarádů a spolužaček, noví kamarádi z jiných měst či dokonce z ciziny.</i>
Vadí vám na Facebooku něco?	<i>Nejčastější odpovědi mohou být „příliš často se mění“, „pořád mě tam někdo obtěžuje“, „chodí mi tam spam“, „chytil jsem tam vir“. Můžete to opět využít k základním informacím o nebezpečích na Facebooku. A také o užitečných věcech.</i>

Pracovní list č. 2

Facebook může být „dobrý sluha, ale špatný pán“. Je dobré se naučit ho správně využívat, vyhnout se rizikům, chránit se před nebezpečím. Jak jste na tom s používáním Facebooku?

OTÁZKA	ODPOVĚĎ nebo KOMENTÁŘ
Jako často chodíte na Facebook? Kolik času na něm trávíte?	<i>Směřujte k tomu, aby bylo možné zjistit, zda denně, zda ráno, večer, po škole, ve škole. Trávený čas v hodinách denně může znamenat hrozbu závislosti.</i>
Co špatného se vám stalo na Facebooku?	<i>Odpovědi budou nejčastěji „zaviroval se mi počítač“, „někdo mi hacknul účet“, „někdo tam nahrál mojí fotku“. Dobrá cesta k probrání rizik a toho jak se jim vyhnout. Co nedělat.</i>
Koho si přidáváte mezi přátele na Facebooku?	<i>Specifická rizika plynoucí z toho, co se nesmí – přidávat si do přátel cizí lidi, co by se naopak mělo – mít mezi přáteli rodiče, protože jenom rodiče mohou pomoci a co se může – mít mezi přáteli učitele.</i>
Šli byste s někým cizím, koho jste potkali jen tak na ulici někam?	<i>Využijte k vysvětlení toho, že na Facebooku a internetu číhá příliš mnoho nebezpečí, že lidé na Facebooku nemusí být tím, za koho se vydávají.</i>
Jste fanoušky nějakých stránek? Zpěváků, fotbalistů, herců, hudebních skupin?	<i>Využijte k příkladům, viz Harry Potter, Justin Bieber, Cristiano Ronaldo, české stránky.</i>

Deset největších českých stránek na Facebooku

Hodit se může Petr Čech, Franz Kafka a Nemyslíš-zaplatíš (patří skutečně k reklamní kampani o bezpečném řízení).

1.	 Petr Cech	742,766
2.	 Bez přátel nežiju!	658,391
3.	 Nesnáším loučení :(596,747
4.	 Franz Kafka	550,378
5.	 Máme rádi psy	549,435
6.	 Vytvoř si svou fotku z Avataru a podívej se, jak bys vypadal.	548,569
7.	 přátelství	533,852
8.	 Nemyslíš - zaplatíš!	502,485
9.	 Mazlení	455,183
10.	 Milujem masáž	454,848

Deset největší zahraničních stránek na Facebooku

Budete překvapení, jak dobře děti znají jména jako Eminem, Rihanna, Lady Gaga, Shakira. Samozřejmě nezklame Micheal Jackson či Justin Bieber. Kluky potěší Christano Ronaldo. A samozřejmě uspějete s Harry Potterem a The Simpsons.

1.	 Facebook for Every Phone	74,497,621
2.	 Facebook	64,999,920
3.	 Texas HoldEm Poker	60,026,255
4.	 YouTube	56,112,163
5.	 Eminem	55,548,109
6.	 Rihanna	54,349,607
7.	 Lady Gaga	49,913,645
8.	 Shakira	48,783,738
9.	 The Simpsons	47,960,437
10.	 Michael Jackson	47,302,597
11.	 Harry Potter	44,019,493
12.	 Family Guy	43,958,550
13.	 Cristiano Ronaldo	42,409,055
14.	 Justin Bieber	42,194,579
15.	 Katy Perry	41,691,900

OTÁZKA	ODPOVĚĎ nebo KOMENTÁŘ
Naletěli jste někdo někdy na nějakou špatnou, škodlivou Stránku?	<i>Využijte k vysvětlení, že Stránky jsou vcelku neškodné, že mohou pouze posílat spam, obtěžovat reklamami, ale nemohou nic zjistit – nedozvědí se žádné osobní údaje.</i>
Hrajete na Facebooku nějaké hry? Jaké?	<i>Zkuste nasbírat pár tipů, nejčastější budou věci jako Farmville, Cityville, Texas Holdem Poker, The Sims Social. Využijte k vysvětlení rozdílu mezi Stránkou a Aplikací. Aplikace již mohou získávat osobní informace o těch, co je hrají. A přes ně i informace o jejich přátelích.</i>

Pracovní list č. 3

Osobní údaje, osobní informace, soukromí - to všechno jsou důležité věci, které je potřeba chránit a hlídat. Na Facebooku soukromí neexistuje, ale děti si budou jistě myslet, že existuje. Vždyť jim to Facebook slíbil. A vždyť jenom „sdílí s přáteli“.

OTÁZKA	ODPOVĚĎ nebo KOMENTÁŘ
Existuje na internetu soukromí?	Neexistuje (<i>můžete zkusit vysvětlit hlavně na příkladu „nástenky“, co je veřejně přístupná, jenom občas může být za zamčenými dveřmi, ale dá se k ní vlézt i oknem</i>).
Existuje soukromí na Facebooku?	Neexistuje (<i>a opět je vhodné vysvětlit, například tak, že sice něco píšete „přátelům“, ale vidí to i ten, kdo provozuje Facebook, může to vidět hacker a kdokoliv z přátel to může poslat dál</i>).
Co je to vlastně soukromí?	<i>Nechte děti vysvětlit, co je to soukromí, hodně to pomáhá – umožní jim to lépe pochopit, o co se jedná.</i>
Máte správně nastavený účet na Facebooku? Co vidí úplně cizí lidé?	<i>Správně by měli vidět prázdný profil – takový, kde je vidět jenom jméno a příjmení a případná profilová fotografie (ani jedno nejde skrýt). Pokud to bude možné, můžete si to zkusit na počítačích. A dětem poskytnout návod.</i>
Čeho se nejvíce bojíte na Facebooku?	<i>Nechte opět děti volně mluvit, určitě dojdete k poměrně dlouhému seznamu, hodit se vám budou zejména úchylové, ale podstatní jsou i hackeři či viry, s těmi jste se už určitě setkali, stejně jako děti. A využijte i toho, že kyberšikana je všudypřítomná.</i>
Kdo vám pomůže, když budete mít na Facebooku problém?	<i>Správná odpověď je rodiče, škola, odborná pomoc typu Linka Bezpečí, Horká Linka, kdokoliv dospělý. Je potřeba dětem jasně vysvětlit, že si v žádném případě nepomohou samy. A velmi vhodné je využít příklady typu „pedofil hledal mladé dívky na Internetu“.</i>
Co se vám může stát, když budete na Facebooku dělat něco, co se nesmí?	<i>Opět nechte děti volně mluvit, ale smysl je dospět k třídní/ředitelské důtce, snížené známce z chování (pokud se to bude týkat školy), právním problémům, policii (šikana), atd.</i>
Co dělat když se setkáte k kyberšikanou, stalo se vám to? Jak vypadá kyberšikana?	<i>Ještě opakování tématu z před-předchozí otázky. Vyplatí se ke kyberšikaně vrátit, právě proto jak je rozšířená a častá. Děti často ani netuší, že vložit něčí fotku na Facebook bez jeho souhlasu může být šikana.</i>

Pracovní list č. 4

Co jsou to osobní údaje, co na Facebook nepatří, co na Facebooku nedělat.

OTÁZKA	ODPOVĚĎ nebo KOMENTÁŘ
Co jsou to osobní údaje?	<i>Nechte děti říkat a tipovat, většinou mají překvapivě dobrou představu o tom co to je.</i>
Co se vám může stát, když na Facebook budete psát příliš důvěrné věci?	<i>Odpovědí je možná řada – např. vykradení bytu, ztráta účtu, šikana, krádeže identit, zesměšňování, vydírání, ponižování, ...</i>
Co rozhodně na Facebook nepatří?	<i>Opět nechte děti tipovat a korigujte a usměrňujte – osobní údaje jako takové, lechtivé fotky, to čeho budou litovat, co nemají vědět všichni lidi ve městě. Telefonní číslo, adresa bydliště, pravý e-mail, Skype, ICQ čísla, hesla, PIN telefonu či karty.</i>
Co na Facebooku nedělat?	<i>Můžete nechat tipovat, nebo prostě uvádět příklady – neklikat na odkazy, používat podivné aplikace, dávat někomu heslo, přátelit se s cizími lidmi, chatovat s nimi.</i>

Přehled informačních zdrojů pro další studium

Zajímavé a užitečné infografiky

- Infografika: Jak jsou na tom na Facebooku rodiče a jejich děti? - <http://www.justit.cz/wordpress/2012/01/14/infografika-jak-jsou-na-tom-na-facebooku-rodice-a-jejich-deti/>
- Infografika: Děti milují tablety_- <http://www.justit.cz/wordpress/2012/08/30/infografika-deti-miluji-tablety/>
- Co nejvíce čtou děti a mládež? Textovky ... Knihy a e-knihy na tom nejsou nijak skvěle - <http://www.justit.cz/wordpress/2012/09/09/co-nejvice-ctou-deti-a-mladez-textovky-knihy-a-e-knihy-na-tom-nejsou-nijak-skvele/>
- Infografika: Tajný online život mladistvých - <http://www.justit.cz/wordpress/2012/09/21/infografika-tajny-online-zivot-mladistvych/>
- Infografika: Rodiče a Facebook - <http://www.justit.cz/wordpress/2011/08/17/infografika-rodice-a-facebook/>

V roce 2014 připravilo Národní centrum bezpečnějšího internetu ve spolupráci s Vysočina Education v rámci projektu i-Bezpečná škola reg. číslo: CZ.1.07/1.3.50/01.0014.